Ч. 168 (14.417). Львів, середа 29. липня 1936. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504-060, 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. „ Друкарні: 229-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вільно носити лугові однострої. Можна влаштовувати районові лугові пописи.

Деякі східно-галицькі старости, зокрема на терені тернопільського воєвідства, видали заказ носити лугові однострої на основі взірця, який свого часу затвердила сама влада. У звязку з тими заказами були навіть адміністраційні кари за ношення лугового однострою, нпр. в золочівському повіті, де староство укарало гривною луговиків з Голгір, Замкова і Стінки за те, що носили приписовий луговий однострій. Як відомо, в справі ношення лугових одностроїв їздив до Варшави у травні ц. р. голова „Великого Лугу" у Львові д-р Роман Дашкевич та інтервеніював у цій справі в міністерстві внутрішніх справ. На цю інтервенцію начальник Сухенек видав розпорядок під датою 29. травня ц. р. до воєвідських урядів у Львові, Станиславові й Тернополі того змісту, що вільно носити лугові однострої на основі дотеперішніх взірців. Про це старости мабуть ще урядово не знали, бо нпр. золочівський староста, хоч подали йому до відома дотичний розпорядок міністерства внутр. справ з 29. травня ц. р., не тільки не відписав кари, наложеної на згаданих вище луговиків, але її ще й подвоїв.

В справі заказу носити лугові однострої в деяких повітах інтервеніював у тернопільському воєвідському уряді посол д-р Ст. Баран. Справа боротьби проти лугових одностроїв скінчилася так, що на зібранні старостів у Тернополі 23. липня ц. р. новий тернопільський воєвода п. Білик подав офіційно до відома старостів, що луговики можуть носити свої дотеперішні приписові однострої при нагоді своїх публичних виступів та що за ношення лугового однострою не можна їх карати.

В другій луговій справі, у якій інтервеніював посол д-р Баран, а саме в справі заказу деякими старостами влаштовувати районові пописи „Лугів", дістав пос. д-р Баран виявснення, що старости на будуче не будуть робити труднощів, якщо „Луги" хотять улаштовувати пописи не тільки місцевого „Лугу", але і при участи інших „Лугів", як це зрештою і досі часто бувало.

ПЕРЕМОГА ПОВСТАНЦІВ

НА ПІВНОЧІ.

АНДЕ, 28. 7. ПАТ. Як повідомляє повстанче радіо, повстанці перемогли урядові війська біля Ґадарами. У гірничому басейні Пеньяроя повстанці розбили зовсім озброєні відділи гірників. Ходять поголоски, що війська ґен. Молі навязали лучбу з повстанчою залогою Сан Себастіяну і з того вносять, що це місто вже недовго буде боронитися.

І НА ПІВДНІ.

ҐІБРАЛЬТАР, 28. 7. Райтер. У битві під Естебеною (пров. Маляґа) полягло 600 вояків, ранено 1200. Урядові війська втратили 400 людей і тепер відступають, воюючи завзято. Зі Севіллі вислано кількасот вояків чужинецької леґії на підмогу повстанцям.

ГЕРОЙСЬКА ОБОРОНА АЛЬКАЗАРУ.

ТОЛЄДО, 28. 7. ПАТ. У відомій мавританській палаті Алькázар забарикадувався перед кількома днями гурт повстанців з жінками та дітьми. На кількаразові заклики піддатися вони відповідають, що воліють згинути разом з родинами.

Мадридові загрожує голод?

СЕВІЛЛЯ, 28. 7. ПАТ. Ґен. Кієно де Лляно повідомляє, що у Мадриді не стає харчів. Частини ґен. Моле опанували джерела в Льосоя, відкіля Мадрид дістає воду, тому положення столиці критичне. Поголоски, немов би до столиці доставляли харчі з Валенції, не правдиві, бо шляхи з Валенції до Мадриду в руках повстанців.

МАДРИД, 27. 7. ПАТ. Цивільний ґубернатор Мадриду зажадав, щоб харчеві гуртівні подали опис харчевих припасів подрібних крамниць і погрожує суворими карами за фальшиві інформації. Йде про справедливий розділ харчів.

МАДРИД, 28. 7. ПАТ. Реквізиційний комітет збирає всіх безробітних швачок, щоб шили однострої для людової міліції, подібні до летунських комбінезонів.

МАДРИД, 28. 7. ПАТ. Вчора вранці приїхало до Мадриду 330 возів з харчами з Валенсії, Аліканте та Мурсії.

АНДЕ, 28. 7. ПАТ. Ліссабонське радіо повідомило нині вранці, що у Кордобі та Севіллі панує повний лад; положення Сараґосси зовсім не є критичне.

МАДРИД, 28. 7. ПАТ. В Мадриді викрили 40 тайних радіостацій, що надавали фальшиві відомости, прихильні для повстанців.

Німецький протест.

ДАЛЬШІ НІМЕЦЬКІ КОРАБЛІ ДО ЕСПАНІЇ.

БЕРЛІН, 28. 7. ПАТ. Німецька амбасада енерґійно запротестувала перед еспанським урядом проти знищення нім. людового дому в Барсельоні; вона домагається відшкодування.

Еспанський віцеміністр перепросив та обіцяв на майбутнє запобігти подібним випадкам.

БЕРЛІН, 28. 7. ПАТ. До Еспанії відплив кружляк „Кельн" та ескадра торпедовців.

ПІДМОГА НІМЕЦЬКИМ ЕМІҐРАНТАМ.

БЕРЛІН, 28. 7. ПАТ. Гітлер подарував 50.000 марок на підмогу для німецьких утікачів з Еспанії.

ВАШИНГТОН, 28. 7. ПАТ. До Аліканте виплиє американський кружляк „Люїней", щоб забрати відтіля кількасот американських громадян.

—o—

Sygn. VI. 1. Pr. 162/36. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie: Przewodniczący S. O. T. Będaszewski, Głosujący: S. O. W. Stafiński, i S. O. W. Frankel, w sprawie konfiskaty Nr. 156 czasopisma p. t. „Dilo" z daty, Lwów, dnia 22. lipca 1936. do Sygn. VI. 1. Pr. 162/36, na posiedzeniu niejawnem w dniu 24. lipca 1936 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 15. lipca 1936. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t.: „Dilo" Nr. 156 z daty Lwów, dnia 22. lipca 1936. zawierającego w artykule p. t.: Po pochyłij płoszczi" w całości wraz z tytułem,, znamiona występku z art. 170 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21 ust. druk. z dnia 17. grudnia 1863. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Wspomniany artykuł zawiera świadomie fałszywe wiadomości o stosunkach panujących w cerkwi prawosławnej w Polsce z tendencją wywołania niepokoju publicznego. Według §§. 487, 489. 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: T. Będaszewski w. r. Protokulant: St. Pławski w. r. Za zgodność: wz Warzoszczak pom. kanc.

БРІССЕЛЬСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ В ЛЬОНДОНІ.

Женева, 24. липня 1936.

Це ані журналістичний дотеп, ані друкарська помилка, це лише політичний дивогляд, характеристичний для сучасних міждержавних відносин в Европі. Конференція, про яку багато писали й говорили і яка мала відбутись у Бріссел́і, відбулась нарешті в Льондоні, бо від початкового пляну цієї конференції не лишилось майже нічого. І це треба було підкреслити, змінивши навіть місто де вона мала відбутися. Відбулась вона лише тому, що анґлійський уряд уважав потрібним виконати принайменше позірно те, що було умовлене після вступлення німецького війська до Надренії хоч тепер властиво ця конференція втратила всякий зміст і значіння.

А початковий плян цієї конференції був досить широкий, в ній мали взяти участь Франція, Бельґія, Великобританія й Італія та витворити нове порозуміння, що малоб заступити льокарненський пакт. Зміст цього порозуміння, спрямованого проти Німеччини, мав би бути гостріший, ніж у Стрезі. Плян цей ударемнила Італія, незадоволена вислідами липневої сесії Ліґи Націй, що довели остаточно до спільного погляду Риму та Берліна на сучасне політичне становище в Европі. Італійський погляд по думці „Журн. де Женев" такий, що без Німеччини ніяке відпруження в Европі неможливе. Цей погляд у значній мірі поділяє Анґлія. Льондон слушно відмовляється протиставити франко-анґльо-бельґійський бльок з чесько-совітським додатком на сході новому порозумінню Рим-Берлін-Відень-Будапешт. Анґлійське міністерство закордонних справ відмовилось розпочати рішучі переговори в Бріссел́і у відсутности німців та італійців... Бельґія, здається, приєднюється до анґлійського погляду.

Думка женевського денника цілком слушна, але посередницькі заходи анґлійського уряду не мають тимчасом багато виглядів на успіх. Офіціяльне повідомлення, видане при кінці конференції в Льондоні, дуже загальне. Виразне є лише рішення запросити Німеччину та Італію на нову конференцію, що малаб відбутись у вересні. Поза тим розходження між анґлійськими та французькими плянами очевидно дуже великі. В самому повідомленні є лише досить невиразні натяки на те, що коли висліди майбутньої конференції будуть сприятливі, то обсяг дискусії буде поширений і на загально-европейські проблеми, а до участи в ній будуть запрошені й інші заінтересовані держави. Що треба розуміти під цими проблемами та які „заінтересовані" держави є тут на думці, зраджує необережно „Ле Тан", що в справах внутрішніх стоїть у гострій опозиції до сучасного уряду, але в справах закордонних підтримує його так само вірно, як „Последнія Новости" підтримують московський уряд. Провідний французький часопис вимагає від Анґлії „кращого Льокарна", постійного мілітарного забезпечення, виразного порозуміння, спрямованого проти Німеччини. Він домагається, щоб до нового льокарненського порозуміння включити й пакти про взаємну допомогу між Францією з одного та Польщею, ЧСР і Сові

тами в другого боку. „Про відокремлення західної вабезпеки від східної, до якого прямує Німеччина, не може бути мови вже з огляду на східні союзниці Франції...“

Посередницьке завдання, яке перебрала на себе Англія на конференції в Льондоні показалося справді дуже невдячне. В Берліні та Римі поставились до самого факту конференції також неприхильно. Німецька преса вказує слушно на те, що попередня конференція трьох держав ніяким чином не може улекшити пізнішої конференції пятьох держав. Ще гостріше висловлюється італійська преса, зокрема „Трібуна“, що критикує гостро французьку політику, зазначуючи, що Франція перебрала на себе тяжку відповідальність, не поставившись вчележно до пропозиції Німеччини з 7. III. підписати пакт ненападу між Німеччиною, Францією, Бельґією та Голяндією.

Нема сумніву, що політичне становище Франції в порівнянні з березнем цього року значно погіршилося. Франція віддалилась не лише від Анґлії, а й від Бельгії. міністр закордонних справ якої заявив, що в обороні якихось засад його країни в ніякій війні участи не візьме. В тім самім часі відбулось поважне зближення між Німеччиною та Італією. Залежність Парижа від Москви тимчасом така велика, що про участь Франції в пакті 4-ох великих держав не може бути мови. Отже коли Англія не захоче бути фактичною союзницею Москви, їй залишиться вибирати між порозумінням з Німеччиною й Італією, або не брати участи в европейській політиці взагалі.

Конференція в Льондоні була може останнім джентельменським жестом Анґлії на адресу Парижа. Багато більше Анґлія без великої власної шкоди для Франції зробити ледви чи може. А якими небезпечними шляхами прямує французька закордонна політика, доказує між іншим офіціяльне постачання зброї урядові еспанських лівих: властиво комуністів, що може довести до поважного конфлікту між Францією та великими державами, які на московську акцію в Европі дивляться інакше, як Франція.

М. Данько.

Комунікат.

Всі Повітові Союзи Кружків Р. Ш. та Повітові Кружки Р. Ш. подадуть негайно Головній Управі Р. Ш. назви місцевостей, у яких основали або мають оснувати дитячі садки та вкажуть скількість дітей у кожному садку.

Головна Управа Рідної Школи.

Арештування двох українських адвокатів у Збаражі.

Як „Діло“ вже повідомляло вчора, в суботу 25. липня ц. р. передполуднем перевела збараська поліція домашню ревізію в адвоката *д-ра Івана Кульчицького* і по її переведенні його арештувала та відставила на поліційну станицю в Збаражі, де придержали його до понеділка 27. липня ц. р. рано. При ревізії законфіскували копію відозви, яку поміщено в часописі „Народня Воля“ з 26. травня ц. р., що виходить у Злучених Державах Північної Америки. Зміст цієї відозви був звернений до українських громадян в Америці, зокрема до уроженців Збаражчини, щоби присилали датки на докінчення будови Українського Народнього Дому в Збаражі. У змісті цієї відозви мала бути теж і критика сучасних відносин у Польщі, серед яких приходиться працювати місцевим українським установам. Згаданий часопис з 26. 5. 1936. дістався в руки польської влади, яка на його основі перевела ревізію у д-ра Івана Кульчицького, що є головою Т-ва „Український Народній Дім“ у Збаражі й опісля його арештувала.

Місцеве українське громадянство факт арештування д-ра Івана Кульчицького вязало зразу зі змістом репортажу в „Ділі“ ч. 158. з 17. липня ц. р. про його розмову зі збараським старостою Рінґом на тему спинювання діяльности деяких читалень „Просвіти“ збараської філії „Просвіти“, котрої д-р Ів. Кульчицький є головою та про вислови цього старости, поміщені у згаданому числі „Діла“, що „пацифікацію в 1930. р. але переведено, бо треба було тоді 6.000 українських інтеліґентів вивішати з митрополитом Шептицьким на чолі а був би спокій і порядок та що він — староста — жде тільки, щоб увійшов у життя закон про охорону держави, а тоді він скаже випроваджувати поодиноких інтеліґентів на границю повіту, велить кожному з них давати по 50 буків та гнати якнайдальше від збараського повіту“ (див. несконфісковане „Діло“ ч. 158. з 17. липня 1936. р.). Як виходилоб, згаданий допис не був причиною арештування д-ра Ів. Кульчицького, тільки збараська відозва в „Народній Волі“ в Америці з 26. травня ц. р.

У звязку з арештуванням д-ра Івана Кульчицького арештували в год. 3. пополудні в неділю 26. липня ц. р. і *д-ра Володимира Гамаля*, адвоката в Збаражі і відставили негайно на місцеву поліційну станицю, де вже від попереднього дня сидів д-р Іван Кульчицький. Адвокат д-р Гамаль є членом управ чи виділів різних місцевих українських товариств та установ, між іншими й секретарем виділу Т-ва „Український Народній Дім“ у Збаражі, котрого головою є д-р Кульчицький. Д-ра Гамаля підозрівають у співавторстві згаданої відозви.

Обох арештованих адвокатів збараська поліція відставила раннішим поїздом у понеділок 27. липня ц. р. до слідчого уряду в Тернополі, який тогож дня ще передполуднем відставив їх до слідчої вязниці окружного суду в Тернополі, де з приказу прокуратора завісили над ними превенційний арешт. Прокураторські доходження веде віцепрокуратор Вінцковський.

—o—

Розбудова нашого промислу і література.

Відомий факт, що промисл якогось народу розвивають і розбудовують, і можуть розвивати й розбудовувати, тільки вищі, засібніші верстви. Вони мають до цього потрібні матеріяльні засоби та освіту і мають ширший погляд, який каже їм дбати не тільки про себе, але й про широкі верстви народу, бо знають, що добробут чи зубожіння населення однаково відбивається на їх власнім добробуті, а так само мають більші, ніж у інших верств егоїстичні спонуки, які кажуть кожному, хто багато посідає, старатися посісти ще більше. Розуміється, що й зиски з промислу тягнуть у першу чергу ті вищі, засібніші верстви, але цього їм ніхто, очевидно, крім ідеольоґів нижчих верств і самих нижчих верств, не бере за зле, бо знає, що від промислу підноситься загальний добробут народу і скріпляється політична сила й міжнародне становище його. За це й вищі верстви в кожного народу займають вище моральне становище в опінії громадянства.

Так є в інших народів, але не в нас. У нас, як це хіба кожний знає, думають передовсім, що промисл розбудовує і має розбудовувати ввесь нарід, як такий, а далі що його треба розбудовувати з патріотизму. Відпадає і те, щоб той, що особисто розбудовує промисл за свої гроші і своєю головою та працею, особисто найбільше з нього користав, і щоб тим, що розбудовують промисл, признавати особливі заслуги. А вже про те, щоб та вища, засібніша верства чи ті всі засібніші одиниці як збірне тіло тішилися в нас якимсь особливим, моральним вищим становищем серед громадянства, нема мови.

Так усі заслуги за засновинами, веденням та утримуванням нашої „Народньої Торговлі“, чи „Дністра“, „Земельного Банку“, „Масло-“ і „Центросоюзу“ і т. д., взагалі всіх наших вищих, столичних і провінціяльних, промислових, торговельних і кредитових установ приписуємо виключно народові, а що найвище тим „організаторам“, „ініціяторам“ і „патріотам“, врештою безіменним, які дали спонуку до їх засновин, тільки виключаючи тих, які дали на це свої гроші. Так само й зиски з тих установ має тягнути ввесь нарід, а не спеціяльно ті одиниці, що їх заложили й утримують.

Проти твердження, що ввесь нарід як такий розбудовує свій промисл і що його розбудовують із патріотизму, не можнаб нічого мати. Нпр. воєнний промисл кожний великий нарід, як анґлійці, німці і т. д., дійсно розбудовує сам для себе, на свою славу і на свою майбутню колективну користь, отже з патріотизму. Але ніяк не можна признати, що заслуга за воєнний промисл належиться цілому народові, всім його одиницям і верствам. Бож відомо, що всі антимілітаристи і назагал усі нижчі верстви є проти воєнного промислу, отже якже їм признавати заслугу за той промисл? Навпаки, тут заслуга належиться виключно вищим верствам, як таким, що воєнний промисл за свої гроші і своїми зусиллями розбудовують, а так само вищі, засібніші верстви є першими, які з воєнного промислу мають і повинні мати найбільшу користь.

Те саме треба сказати і про всякий інший промисл.

Правда, в кількох останніх літах і в нас почине пробивати собі шлях думка, що в розбудові промислу найважнішу ролю грають, а тим і найбільше значіння і заслуги мають грошеві і засібніші люди й верстви, які свої гроші у промисл вкладають. Це бачимо з того, що наше громадянство тут і там починає улаштовувати ювилеї та святочні роковини в честь тих наших померших і живих громадян, основників наших господарських установ і підприємств, які, так би мовити, нічим іншим не причинилися для справи, як тільки своїм майном і своїм вищим суспільним становищем. Ті ювилеї та роковини треба розуміти так, що громадянство робить їх з вдячности для тих людей і щоб заохотити інші заможніші одиниці, нехай так само вкладають свої гроші у наш промисл.

Але саме в тім діло: якщо ми хочемо дійсно розбудувати свій промисл на більшу скалю, — а ми знаємо, чого нашому промислові найбільше бракує: виробництва, що вимагає великих грошей, — то замало того, щоб у ньому брали участь тільки одиниці. Тут мусить згуртуватись загал наших засібніших людей, ціла наша „вища“ верства, і до цього замало самих тільки ювилеїв і роковин у честь особливо заслужених людей. Ми мусимо шанувати цілу нашу вищу верству як таку, шанувати її загально й постійно, щоб тим її неначе морально зобовязати, нехай вона гідно та збірно виповнить свій громадянський обовязок, як його виповняють вищі верстви інших народів, вкладаючи свої гроші у промисл свого народу і взагалі дбаючи про його господарський розвиток.

Бо в дійсности який у нас нині стан? Багато властиво більшість наших засібніших людей, державних урядовців, людей вільних професій, багатших селян і міщан, земельних власників, купців і промисловців вкладає свої гроші в чужі підприємства й банки або держить гроші зтезавровані і навіть свої господарські потреби заспокоює в чужинців. Ми знаємо, чому вони так роблять: бо чужинці дають ліпші умови й льоката в чужинців певніша. Але правда є також та, і може навіть більша ніж перша, що вони це роблять тому, що в нас не знають люди ціни гроша і взагалі матеріяльних дібр і не мають пошани для тих людей, для того, що вони цими грішми могли би зробити. Я питаю: Як може загал наших засібніших людей віддати свої гроші в наші підприємства і мати звіря до нашого громадянства, коли громадянство не має до них довіря і взагалі має їх за ніщо?! Тут наші засібніші люди тільки віддячуються громадянству рівною міркою.

Та коли так, то річ ясна, заки ми, українці, зможемо думати про те, щоби справу розбудови нашого промислу поставити на всю ширину, себто, щоб дійсно упромисловити нашу територію, і можливо всі ділянки промислу на нашій території перебрати у свої руки, дати хліб і заняття нашим безробітним людям, — мусимо раніше перевести підготовчу працю. Кожний розуміє, що треба, щоб увесь наш національний капітал, себто всі гроші й усі інші матеріяльні засоби, як находяться в руках наших засібніших верств і одиниць, занятий у нашім промислі. Заки зможемо про те думати, мусимо наперед довести до того, щоб ми навчилися цінити матеріяльні добра людини з огляду їх вартости і значіння для придбання реальної сили нації і навчилися шанувати наші вищі, засібніші верстви так само, як цінять матеріяльні добра і шанують свої вищі верстви інші народи.

Як до цього довести і хто цю роботу на себе має взяти? *(Докінчення буде)*

Іван Билин.

Де тепер Троцький і що робить?

Прага, липень 1936.

Недавно рознеслася була в европейській пресі вістка, що на конференції, яка відбулася в Голяндії прийшло до згоди між т. зв. троцькістами і III. Інтернаціоналом. Незабаром після цього сам Троцький цю вістку здементував.

І ця вістка і це дементі знову звернули увагу світа на того глибокою тайною окутаного емігранта, якого „працю всюди відчувають“ — як сказав про нього недавно один визначний французький комуніст — „але про якого ніхто нічого певного не знає“.

Наші читачі певно добре пригадують собі, якто перед двома роками маленька пригода якогось мотоцикліста звернула увагу цілого світа на віллю Кер-Монік недалеко Барбізону і на її таємних мешканців: Троцького та на його найближче оточення. Тоді счинився шум довкола його особи. І чого тоді не писали в европейській пресі! Але недовго. Після цієї пригоди Троцький скоро покинув паризьку околицю, виїхав спершу кудись на південь Франції, опісля, коли декілька держав відмовили йому своєї гостинности, виїхав до Норвегії.

Від цього часу запанувала знову мертва тиша довкола особи Троцького, його плянів і його діяльности аж до останніх трьох-чотирьох тижнів, коли то одні часописи принесли з Осльо вістку про тяжку недугу Троцького, навіть про можливість його скорої смерти, другі ж знову про його згоду з III. Інтернаціоналом.

Що в дійсности робить цей „таємничий емігрант“? — питають. Про це подає цікаві відомости чеський журнал „Ргес“ в невеличкій статті Люціен Коросі: „Доля Льва Троцького“.

Автор статті стрінувся недавно в Парижі з кимсь, кого вже довго знає як довіреного приятеля Троцького. Той чоловік вернувся саме з Норвегії, де прожив декілька тижнів у колишнього співробітника Леніна і багато розказував про нього.

Троцький поважно недужий, зломаний і мабуть вже ніколи не вернеться до держави, яку колись помагав будувати. Троцький мешкає в невеличкім сільськім дворі, віддаленім 18 км. від Осльо. Дім, подібно як і ця вілля Кер-Монік, зовсім скритий від людей і так само окутаний повною тайною. Береже його днем і вночі шість чи сім великих, злющих псів. Це невідступні товариші Троцького і спеціяльно витресовані його охоронці. Недавно відвідав Троцького один із його старих норвеських приятелів. В часі балачки приятель якось голосніше заговорив, а в тім моменті пси, думаючи, що гість нападає на їх пана, кинулися на нього і якби не скора і рішуча інтервенція Троцького, хто знає, що булоб сталося з гостем.

Дім, де мешкає Троцький має вісім кімнат і всі вони заповнені та закидані книжками та часописами. Це властиво робітні Троцького. Троцький не вважаючи на тяжку хоробу нирок і часті серцеві атаки дуже пильно працює, уважно слідить за світовими подіями, а зокрема за розвитком того руху, що носить назву „троцькізм“. Троцький знає дванацять світових мов і статті, які пише для російських, німецьких, французьких, англійських, еспанських „троцькістицьких“ часописів, пише сам у цих мовах. Троцький ясно здає собі справу з того, що від часу формування т. зв. народніх фронтів у ріжних державах Европи і від моменту зміни тактики III. Інтернаціоналу супроти соціялістичних партій, кількість його прихильників всюди маліє. Але всеж він нараховує їх ще на три міліони, а більшість їх у Польщі та в Еспанії.

Головним часописом Троцького і його прихильників є „Впорьод“, колишній часопис Леніна в Парижі. Нині „Впорьод“ це найзавзятіший ворог Сталіна.

На питання, чи не думає Троцький покористуватися майбутньою амнестією і чи не вернеться до СССР, приятель Троцького відповів: „Я переконаний, що Москва радо погодилась би на поворот Троцького тим більше, що й широкі комун. маси в СССР радо приймилиб його, якби тільки він „зрікся всієї дотеперішньої своєї опозиційної діяльности“.

Дуже замітний під цим оглядом такий факт: Коли недавно появилося в СССР друком декілька, досі ще недрукованих праць Леніна, то всюди до тих місць, де говорить він про Троцького, додали лише таку заввагу: „славний революціонер від довшого часу живе на чужині“.

Найбільше непокоїть Троцького те, що вже від довшого часу не має він ніяких вісток від свого сина, що живе десь у Сибірі та від двох своїх зятів, що теж десь перебувають в азійських країнах СССР. Це погіршує стан його здоровля, а стан цей такий поганий, що Троцький ясно здає собі справу з того, що дні його життя вже недовгі і що не діждеться він тріюмфу своїх ідей, в які все ще твердо вірить.

Коли його недавно хтось запитав як, на його думку, виглядав би нині СССР, колиб не був помер Ленін, Троцький відповів гірко і різко:

„Колиб Ленін ще жив, то певно був би тут разом зі мною редагував свій „Впорьод“ і чекав на упадок Сталіна“.

М—н.

Як виглядає поділ лікарських практик.

Міністерство Освіти щороку розділює між студентами медиками старших курсів платні лікарські практики підчас літніх вакацій. Це робить департамент вищих шкіл на предоставлення медичних деканатів. Але очевидно опінії медичних деканатів не можуть вязати міністерства. Тому поділ лікарських практик слушно можна поставити на рахунок самого міністерства.

Тим цікавіше виглядає розділ лікарських платних практик на медичнім факультеті львівського університету в минулому році, себто в році т. зв. нормалізації польсько-українських взаємин. Всього приділено 34 літні практики. І з тих 34 практик 32 практики дали полякам римо-католицького віроісповідання; 1 дістав греко-католик, правдоподібно москвофіл та 1 православний москаль з Рівного. Цікаво, що всі ці рубрики щодо національности та віроісповідання фігурують у списі студентів, що дістали платні лікарські практики. Ще цікавіше, що серед тих лікарських практик, що їх дістали поляки-латинники, є всі практики у шпиталях, що істнують на етнічно українських землях. А найцікавіше, що від міністерства освіти не дістав платної лікарської практики ніодин українець-медик з того університету, що мав бути українським...

Нові зміни в девізових приписах.

Тільки 200 зол. можна вивезти за кордон.

27. ц. м. появився „Дениник Законів“ з розпорядком міністерства скарбу про грошевий оборот із заграницею та про оборот заграничними і краєвими платничими засобами.

Розпорядок вводить низку змін в обовязуючі досі приписи. Перш усього поширені в деяких напрямках компетенції девізової комісії.

Одна з найважніших змін — це обнижка квоти, яку можна вивозити за кордон „без окремого дозволу. Як відомо, досі вільно було вивозити 500 зол. на особу за вилегітимуванням окремим пашпортом. Тепер вільно буде вивозити тільки 200 зол. На вивіз вищих квот буде необхідний дозвіл девізової комісії.

Новий розпорядок входить у життя з днем 1. серпня ц. р.

До відома Членів У. П. Р.

Пригадуємо, що засідання Української Парл. Репрезентації відбудеться у Львові 3. серпня 1936. р.

ПРЕЗИДІЯ У. П. Р.

Свято в Підлисю.

Традиційне щорічне свято на Білій Горі відбудеться дня 9. серпня ц. р., а на випадок влившого дощу в неділю 16 серпня. Того самого дня під час Маркіянового свята організує філія „Сільського Господаря“ в Золочеві повітовий Зїзд „Вишколу Хліборобської Молоді“.

З ВАКАЦІЙНИХ ВРАЖІНЬ.

60 км. на колесі.

Як думаємо про вакації, то все за тими думками нишком-нишком підсуваються мрії про подорожі. Фйорди, Варна, Сопоти, Шлеськ, Татри, або вкінці Ворохта, так і лучаться водно, стають перед очі і кличуть до себе.

Ще десь у квітні чи травні залебедить тобі жіночка: — „Найдорожчий! Наші сусіди вже мають проспекти прогульок з Wagons Lits, а ти нічого на це.

— „Найдорожчий! Той знайомий інжинір з Чех охотно відступить нам помешкання біля Щирбського озера. Він там робить коло доріг, все буде дешевше...“

Ти знову нічого на це.

Бо і щож тут казати, як годі кінці повязати?

Але ми зробили інакше. Ми вибралися з хати і бачили неодне місце з тих тут згаданих. Ось послухайте.

Виїхали ми в год. 5. пополудні роверами з Дрогобича. Напроти нас висунулася лиховісна хмара, але ми їхали відважно проти неї, готові на всякі несподіванки.

Минули Лішню й Унятичі, а в 6. год. наближалися до Нагуєвич, родинного села І. Франка. Дорога з Унятич до Нагуєвич прекрасна. Гостинець іде горою — внизу яр, за яром непрогляднї ліси, а там десь далеко стоять густою лавою бориславські шахти. У присілку перед Нагуєвичами стоїть по лівій руці таблиця, де написано:

„Тут народився І. Франко“...

Злізли ми оглянути це місце. Хати нема, на місці, де була хата стоїть стодола, за нею мала площинка, де так славно святкували цього року в травні память смерти Поета. За яких десять хвилин були ми біля церкви і аж тут захопила нас чорна хмара та наказала заїхати на приходство.

Чоловік зїздив пів Европи, але такої гостинности, такого родинного тепла, такої щирости, як по наших священичих домах направду ніде нема. Таким домом є дім панства Єднаких, і так нас там приняли. На милій гутірці, при фортепіяні і при безнадійнім дощі зійшов нам вечір. Найбільше нас дивувало, що барометр показував чудову погоду, а дощ лив як з цебра. Рівночасно переконалися ми, що комбінація: курятка, бараболя, мізерія, квасне молоко і чай — зовсім собі не перешкоджають і ми це все знаменито погодили.

Раненько рішили ми встати і хоча це зробили, то не могли зараз відїхати, бо годі було допитися знаменитої кави. Щойно по 9. год. рушили ми в дальшу дорогу. Але вже по двох мінутах їзди збентежила нас нова таблиця з лівого боку усередині села. На таблиці стояло по українськи:

„Копальня ропи „Маруся“.

Прецінь є хтось, що не продав за кілька процентів рідного продукту. Ми оглянули копальню і вся управа і всі робітники та інжинір, все свої люди, вертять у своїй землі і тягнуть свою ропу. І скажіть, чи це не диво?

Їдемо дальше. Село Урож. Зїзджаєте як із Хрещатика у Дніпро. Високі береги, а там просто на міст, що провадить через Бистрицю до водотягового заведення, яке доставляє води Дрогобичеві. Тої самої води, за яку платите, панство дрогобичани, місячно по 10—20 зол. незалежно від того скільки випєте, а залежно від того скільки маєте кімнат. Таку дорогоцінну воду треба оглянути і ми заглядали до величезних чотирьох керниць, але ніяк не могли зрозуміти у чому саме така висока її вартість. Гайно залишилась тайною.

Від тих водопоїв махнули ми понад Бистрицю у напрямі Підбужа. Дорога добра. По дорозі сільце Підмонастирок. Там перетяли ми Бистрицю мостом, а під мостом зажили купелі, якої напевно нема в самих Сопотах. Над рікою

стрінули ми кілька гуртків дітвори з оподалік положеної вакаційної оселі дрогобицької захоровки. Прегарна вілля положена по правій стороні дороги, джерело здоровля, радости і літніх розкошів для наших дрогобицьких дітей. Діло невтомного радника Горницького.

Ідемо дальше. Підбуж як Підбуж. Підбужанці возять дрова і снопи, підбужанки жнуть, підбужанята зганяють з дороги гуси, а час до часу сиплють нам порох в очі. А понад беріжками — вилежуються дочки і синки Ізраеля в обтислих костюмах і в зелених окулярах на східних оченятах, обпалюють своє тілечко нашим сонцем і змивають його нашою бистричною водою. Чи не дивує Вас цей поділ праці?

Минули ми декілька жидівських хат — та опинилися знову — деж би? — на приходстві. Потрапили добре, бо саме на обід. Отця не було, бо не вернувся із Самбора. Але добра Імость погостила нас, а Дарця і Славко попровадили в закутину Підбужа, яку сміло можна назвати Нігарою. Є тут потік. А той потік, що сплива з неабиякої висоти, має 10 мурованих великих запор, одна від другої віддалена на 40 метрів. Ці запори творять 10 великих водопадів, під якими почуваєтеся краще як під гидропатичною струєю у Криниці — бо у Криниці $^{1}/_{4}$ години гидропатії коштує 2.50 зол., а тут маєте задурно скільки хочете. Ця Нігара зветься „Шипітки“.

Коло год. 6. приїхав о. парох Теофіль Татомир, — і між іншим показав нам прегарно відмальовану церкву. Цими днями кінчить тут маляр свою працю.

На другий день подякували ми гарненько за хліб і сіль і рушили далі на Залокоть — Опака. Дорога пнеться чимраз вище вгору. Більше треба йти, ніж їхати. Минули ми праворуч Залокоть і махнули ліворуч догори — до Опаки. Коли вже були на горі в ярі розстелилась між кучерявими садами прегарно положена розлога Опака.

„Село і серце одпочине.
Село на нашій Україні —
Неначе писанка село —

Так і пхається до уст. В Опаці вступили на хвилинку до панства Тимкевичів, попоїли молочка, хліба і знаменитого меду та пустилися вгору на Діл, звідки серпентинами мали зіхати до Мразниці. Довкола непроглядні ліси. Їх поважного пошуму ніщо не булоб в силі нарушити, якби не тут і там розкинені шахти, що скриплять погано і нагадують недалеке бориславське пекло. З Ділу були ми за 15 мінут на долі у Мразниці. Праворуч прегарна церква з ще гарнішими вітражами Холодного. Але скромно схована у якійсь долині, мабуть щоби не впадала в око. Зате 500 м. дальше на центральнім місці пишається в українській Мразниці новочасна будівля латинського костела. А що була субота, то ми хутко проїхали крізь Борислав. Бо жиди святкували, і не було кому перешкоджати, не було руху.

Коло год. 8. вступили у Губичах до дир. Григорійчука, — звідки по добрій вечері — доїхали на год. $^{1}/_{2}$10 ввечір до Дрогобича.

Зробили ми 60 км. Побачили багато гарних наших закутків. Небавком вибираємося на другу „туру“. Радимо і вам так робити: оглядати ті ріжні дива довкола вашого міста, яких є певно багато

Наколесник.

Славній памяті генерала Н. А. Ходоровича.

Посмертна згадка.

21. липня ц. р. умер у Празі у 80 р. життя генерал Н. А. Ходорович, якому віддали великі почести чехословацькі легіонери й суспільність. На це він уповні заслужив.

28. II. — 3. III. 1917 року в Росії стався державний переворот: цар зрікся престолу, звільнив усі народи від присяги підданства і сенат, опублікувавши акт царської абдикації, формально перетворив його в закон. В Києві в тих часах командуючим Київською Військовою Округою був генерал Н. А. Ходорович, походженням українець. Всім, особливож українцям-самостійникам треба було знати, як поставиться до подій і нової ситуації ген. Ходорович, в руках якого була величезна військова сила. Інформації про його особу були добрі: добрий чесний вояк, людина глибокого розуму, великої освіти, широкого світогляду, прихильник свободи, права і справедливости, противник безправного насильства, славянофіл напрямку не московського, а українського по програмі Кирило-Методієвського Братства з 1847 року (Шевченко, Костомаров та ін.).

Тому ген. Ходорович уже з початку війни 1914 р. поставився до чехословацької організації в його окрузі і взагалі до чехословацької організованої визвольної акції з великою симпатією. З моменту абдикації царя також прихильність він проявив і до українського визвольного руху та не ставив українцям ніяких перепон організуватися. Час його влади в Київській Військовій Окрузі і в Києві залишився світлим в українській памяти.

На відносини між Московією й Україною ген. Ходорович державея погляду петербурського проф. В. Сергеєвича. В своїх „Лекціях и Изследованіях“ проф. Сергеєвич у 1910 р. надрукував, що по Переяславському договору з 1654 р. між українською Республикою і московським царем про військовий союз між ними й особисту протекцію царя Україна залишилась окремою державою зі своїм самостійним устроєм, урядом, військом, законодавством, судом (тоді прикмета суверенности), зносинами з чужими державами. В Московською Державою, пише Сергеєвич, „Україна не злучалася“, і єдиним звязком між ними була особа царя на договірних з ним умовах мілітарного союзу між ними і взаємних прав та обовязків. Цей „союз кажe Сергеєвич, повинен тягтися лише до того часу, поки на престолі сидітиме потомство царя Олексія Михайловича“. („Лекціи и Изслед.“ проф. В. Сергеєвича, СПБ 1910 р., с. 115-116).

Цей погляд ученого специяліста цілком відповідає українським традиціям (Орлик, Дівович та ін.). Царські узурпації і порушення не могли перетворитися в право і договір 1654 р. правним способом ніколи не був знищений, анульований. І тому, як стався акт царської абдикації, то суверенні права українського народу вернулись до нього цілком і правно відновилася самостійна Українська Республика по правилах реституції; Україна по свому власному праву вернулась автоматично в своє державно-правне передговірне становище 1654 року, в становище самостійної української республиканської держави. Їй треба було організувати свій державний апарат самостійної незалежної республики, військо, зносини і т. д. та усталити межі відповідно до нових часів.

Все це ген. Ходорович розумів. У Києві швидко творилась Українська Центральна Рада, парламент революційної формації. Ген. Ходорович поставився до цього з такою симпатією як і до творення чехословацької визвольної організації. Тимчасовий петербурський уряд на чолі з Керенським, російським соц. революціонером, поставився інакше — цілком вороже. Він наказав обезброїти чехословаків і розвезти їх по російських просторах на північ. Щодо України, то і Керенський, і Мілюков, і уряд їх забули про права та свободу, вважаючи Україну інкорпорованою в Московську Державу, а Росію „єдиною неділимою“, український нарід позбавленим своїх прав і свободи та поставленим у залежність від московського народу, його грубої сили і чисельної переваги. Але під московським народом Україна ніколи не була і ніяких прав на неї він ніколи не мав, а внаслідок абдикації царя всі народи однаково стали вільними й рівноправними, в тім числі й московський нарід, і ніодин з народів актом абдикації царя не придбав собі прав над яким би там не було народом. Тому й московський нарід не мав ніяких прав над українським народом. Керенський, Мілюков та ін. просто рішили по московськи йти до своїх замислів протиправними і недемократичними узурпаціями та насильствами і тому пішли на позбавлення українського народу належних йому прав і свободи та знищення рівноправности народів, як було до революції за царської влади. Таке відношення тимчасового уряду до українського народу, його прав і свободи не вплинуло на ген. Ходоровича. Проголошувати всім свободу й панування права і в томуж часі на ділі позбавляти український нарід належних йому його власних прав і свободи та йти до уярмлення українського народу московським — це повне заперечення і державного перевороту в Росії, і здобутого виявлення народів, і проголошених самимже тимчасовим урядом прав та свобід. Ген. Ходорович не міг уважати це правомірним і чесним. Не міг він погодитися з цим і тому, що правні підстави чехословацького руху, якому він помагав, були такі самі, як підстави українського руху. Тому поставитися до українського руху інакше, як до чехословацького, він не міг, бо тимсамим станув би в повну внутрішню суперечність із самим собою.

Коли 10. червня 1917 р. в Києві Українська Центральна Рада проголошувала свій перший Універсал, то з наказу ген. Ходоровича на всіх військових установах вивішено українські прапори, а деякі військові помешкання для зібрань були ще й декоровані по українськи. Особливо імпозантний прапор висів над Інтендантством. Самже ген. Ходорович виїхав на білому коні на Софійську площу перед Софійський Собор та памятник Б. Хмельницькому, де читали Універсал, і нарід вітав його однодушно окликом „Слава“!

Це не подобалось Керенському та його урядові. Генерала Ходоровича за його чехословацькі та українські симпатії звільнили з посади командуючого Київською Військовою Округою, а на його місце призначили російського соц. революціонера, україноненависника, ворога українського руху і свободи — полковника Оберучева. І полилася в Києві українська кров патріотів, борців за волю України. Коли український полк Полуботківців відїздив з Києва на австрійський фронт і розташувався на залізниці по вагонах на ніч, його несподівано обстріляла підлегла Оберучеву військова частина. Було багато вбитих, між ними були й такі, що вже спали.

Уряд Керенського видав наказ і проти чехословків, але У. Ц. Р. спротивилася і, навпаки, українці дали їм зброю та все необхідне для вояків.

Пішовши на еміграцію, ген. Ходорович опинився в Югославії, але був там лише до 1922 р. і переїхав до Чехословаччини. В Югославії він відчув тяжку атмосферу проти деяких словянських народів і просто ворожість до носіїв славянської ідеї Кирило-Метод. Братства — до українців, які віками проливали свою кров за визволення та свободу сербів і не знайшли у них притулку, опинившись у такомуж становищі, з якого рятували своєю кровю й життям сербів. Ген. Ходорович переїхав до славянської культурної Чехословаччини, де скупчилась українська еміграція і де й він знайшов дійсно славянський дух свободи і славянських симпатій, чужий московському чорносотенству, що звело собі гніздо в Югославії.

В Києві українські міністри у грудні 1918 р. на своїй нараді постановили переводити в здійснення славянську програму Кирило-Методієвського Братства і розпочати це негайно з Чехословаччини та Югославії. Українці, що їхали за кордон з України, діставали інструкцію підготовляти грунт для утворення Славянського Союзу. В першу чергу рішено було завести найтісніші звязки з Чехословаччиною та Югославією, розпочавши з Чехословаччини, як з етнічно безпосередньої славянської сусідки. Премієр міністр Чеховський про це повідомив усіх через пресу, давши для того інтервю, надруковане в київській „Трибуні“ 25. І. 1919 р., в числі 28, під наголовком: „Союз з Чехією і Югославією“. Це було мрією й покійного ген. Ходоровича. І від Югославії, і від Чехословаччини він мав нагороду — вищі військові ордери

Вічна Йому Память!

Був. член Української Центр. Ради
С. Шелухин.

З нових видань.

АТЛЯС УКРАЇНИ Й СУМЕЖНИХ КРАЇВ

І. зшиток.

Наука географії тоді дає відповідні успіхи в праці, коли молодь користується рідним атлясом, виконаним своїми силами. Досі такого атлясу ми ще тут не мали. По вичерпанні дотеперішніх наших атлясів повстала взагалі невиповнена люка.

Аж завдяки зусиллям доцента д-ра Кубійовича Український Видавничий Інститут приступив до видавання такого атлясу. По важких зусиллях і довгій праці появився отсе **перший зшиток**, що в ньому находимо ось-такі мапи: Густота людности; Міста й міська людність; Українці: Густота українців; Українці в Азії; Українські говори; З мандрівки; Еміграція з України до Азії; Рідля; Засіви пшениці; Засіви жита; Засіви ячменю; Засіви вівса; Пересічний урожай жита; Забезпека людности збіжжям і картоплею; Лучби; Віддаль від залізничих шляхів; Ізохрони Києва. Всіх мап виконано 49.

З наголовків бачимо, що атляс освітлюватиме всі ділянки нашого життя. Тимто й кожний повинен мати в себе цей неправду дуже цінний атляс. Картографічне виконання: рисунок, добір красок тощо — мусить вдоволити й найбільш вибагливого знавця. Невелика ціна (25 зол.) повинна заохотити кожного українця купити цей нещоденний твір.

Докладнішу оцінку атлясу сподіємось подати в найкоротшому часі.

Багато допомогли Рідній Школі ті особи й установи, що подарували їй облігації народової позички. Хто має такі облігації, зволить негайно прислати на адресу: Рідна Школа, Львів, вул. Сикстуська 46.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

В Японії переведено великі особисті зміни в армії й адміністрації; коло 3.000 становищ обсаджено новими старшинами.

Британський король вибирається цього літа на прогульку до Скандинавії.

Жиди не вийдуть цього року у роковини знищення Соломонового храму під „стіну плачу".

Англьо-египетські переговори почалися знову вчора вечором; вони присвячені Суданові.

У Перу викрили революційну змову, що мала вибухнути нині, в дні національного свята.

Міжнародня рільнича комісія радить тепер в Осльо; бере в ній участь 150 делегатів з 20 держав.

Б. абісинський міністер пошт Текле Маркос, що визначився у боях з італійцями, зложив чолобитню маршалові Граціяні.

В Палестині направлено нафтові руротяги з Іраку, які повстанці двічі перервали.

Жорстокости громадянської війни.

ЛЯ ЛІНЕА, 28. 7. Райтеровому кореспондентові заявив представник повстанців, що воякам чужинецької легії наказано не брати полонених, тому вони убивають всіх зловлених до неволі противників. У битві під Ля Лінеа повстанці втратили 60 вбитих, людова міліція — кількасот.

„ПІРАТИ".

МАДРИД, 28. 7. ПАТ. Появився декрет мін-ва маринарки, що скреслює з листи воєнної фльоти кружляк „Альміранте Сервера", якого залога виступила проти уряду. Цей корабель уважатимуть піратським.

ДИПЛЬОМАТИЧНІ ЗВЯЗКИ.

ТАНЖЕР, 28. 7. Райтер: Повстанці заіменували своїм послом у Танжері Хуана Пече і Кабераденика; він ще не зложив увірительних листів. Представником мадридського уряду в Танжері є Прієто дель Ріо.

ЛІСАБОНА, 28. 7. ПАТ. Ген. Франко повідомив португальського консуля в Танжері, що в Бурґос утворено повстанчий уряд. Це закомунікують всім державам.

ЛЬОНДОН, 28. 7. ПАТ. Посол Ґарсія Конде, що є радником есп. амбасади в Льондоні, зложив димісію.

ПОЛОЖЕННЯ ПОВСТАНЦІВ.

ЛІСАБОНА, 28. 7. ПАТ. Перебуває тут представник повстанців; він ось як зясовує ситуацію. Не зважаючи на великий ентузіязм, південна армія посувається поволи, бо боїться заворушень у запіллі, крім того затрюює її урядова фльота, що панує над ґібральтарським проливом. Пров. Бадахос у руках людової міліції, зате положення повстанців у Севіллі певне.

ҐІБРАЛЬТАР, 28. 7. Райтер. До Альжесірасу причалило зі Севіллі 200 вояків чужинецької легії.

Брит. кораблі евакуували з Катальонії 754 особи, з того 41 брит. громадян.

АНДЕ, 28. 7. ПАТ. Повстанці, що замкнулися в касарнях м. Льойолі біля Сан Себастіяну, капітулювали нині в год. 10.45.

„ПРОЛЄТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЬ!"

ЛЬОНДОН, 28. 7. ПАТ. Начальна рада трейд-юніонів та партія праці взивають підтримати еспанських робітників „у боротьбі за демократію" та збирають на них гроші. Рівночасно домагаються, щоби брит. уряд дозволив есп. урядовим кораблям брати паливо в Ґібральтарі.

Присилайте передплату!

„Просвіта" в Керестурі закупила друкарню.

В доповненні до недавнього нашого інтерв'ю з о. Сливкою повідомляємо, що „Просвіта" наших бачванських братів у Керестурі купила вже власну друкарню в Дякові. Тепер будують бачванські українці дім на цю друкарню. Збирають на ту ціль жертви. Друкарня почне працю 1-го жовтня ц. р.

Майбутня війна та оборона цивільного населення.

І. НЕБЕЗПЕКА ЗАГРОЗИ ВІЙНИ У СЕРЕДИНІ КРАЮ.

Війна, що вибухне в Европі скоріше чи пізніше, матиме цілком інший характер від тої, що ми її пережили в рр. 1914—18. Її будуть вести не лише при помочі гармат, машинових та ручних крісів і багнетів, але при помочі ще страшнішої зброї — боєвих трійливих газів і бомб. Розкидуватимуть їх літаки, тепер уже такі удосконалі, що можуть перелітати великі простори на дуже значній висоті без осіду на землю. Катастрофи літаків не більші, як напр. на залізницях.

Найближча війна не буде знати ріжниці між фронтом і запіллям, між воюючою армією і цивільним населенням далеко за фронтом. Уже остання світова війна вживала тої страшної зброї, але ще не такої удосконаленої і не так широко застосованої. Дуже блідий образ того, як буде виглядати майбутня війна, дала нам абісинсько-італійська війна в Африці. Часописи день у день повідомляли, що італійці вживали тої нової зброї у небувалих в часі світової війни розмірах та нищили газовими й трійливими бомбами цілі села разом із населенням та їх майном.

Летунські напади в часі світової війни доконували при помочі бальонів, званих Цепелінами, уживано також і літаків, звичайно більшими гуртами, по кілька і кількадесять разом. Їх спрямовувано проти військових відділів на фронті, проти військових та промислових обектів, що находилися в недалекому запіллі армії, на етапи, а також проти цивільного населення в глибині краю, головно на більші міста та промислові осередки. Летунські напади спричиняли великі шкоди в людях, в матеріялах та в майні, але спричиняли теж великі моральні шкоди для загалу цивільного населення та воюючої армії.

В теперішньому часі летунство так розвинулося, що можливости й сила летунських нападів

На підставі спеціяльного дозволу Рідна Школа може сплачувати свій довг в Обезпечальні облігаціями народової позички. Присилайте їх негайно на адресу: Рідна Школа, Львів, вул. Сикстуська 46.

о. О. ПРИСТАЙ. 66

В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАВИЛОНІ.

На третій день дістав я вістку, що о. Шорт[1]) згодився сповнити моє бажання, а ще й добавив, що йому булоб вельми приємно особисто бачитися з „грік-католік прістом". В умовлений день я приїхав вечором до Альбіону і таки зараз вступив до о. Шорта, що видко виглядав мене крізь вікно. Бо як тільки я ввійшов на ганок, він сам отворив мені двері і привітно попрохав мене до хати.

В сальоні зявилася струнка й старша віком пані з інтеліґентним виразом обличчя. Її представив мені о. Шорт, як свою матінку. Обоє, мати й син, показалися відразу дуже ввічливі, щирі та гостинні. Я був утомлений далекою дорогою і перемерзлий, але сердечне привітання в цім домі піднесло мене на дусі й підбадьорило.

Подали вечерю. Домівники перепросили мене, що сам їстиму. Вони не могли так довго ждати і вже повечеряли. Зате для товариства пили разом зі мною чай. Опісля балакали ми аж до півночі, бо було й про що. Отець Шорт цікавився нашим народом, обрядом, еміґрацією, українськими церквами в Америці і т. п. Він надзвичайно втішився, коли почув від мене кілька прізвищ славних історичних осіб ірляндського народу.

Паніматка лишила нас і пішла вчасніше спати. Від її сина довідався я, що вона вже довгі роки терпіла на затяжну шлункову недугу. В дальшій розмові переконався я, що її недуга була така сама, як моя. З неї я не міг цілих вісім років вилизатися. Щойно один адвокат (а не лікар!) дав мені припис лікарства, що йому колись вернуло здоровля. Воно вилікувало мене. І тепер я вже радів у душі, що цим лікарством зможу віддячитися добрим людям за їх щиру гостинність.

На другий день о. Шорт враз зі своєю матінкою приглядався в церкві з хору до наших обрядів. Були вони на Службі Божій і на вінчанні. Все для них було дуже цікаве. При обіді я обіцяв пані Шорт прислати лікарство на шлунок. А на прощання обдарували вони мене сиропом з „мейпел трі"[2]).

По місяцеві дістав я від пані Шорт з Альбіону листа і в ньому пять долярів на Службу Божу за її здоровля. В листі дякувала вона мені за лікарство й прохала, щоб я ще прислав їй його або бодай рецепту. Бо від одної коробки того лікарства так їй поліпшилося, немов удруге на світ народилася. Терпіла цілих десять років на недугу шлунка і хто знає, чи не мусілаб дальше терпіти, якби була не прийняла у своїм домі українського еміґранта.

Напевно не сподівалася старенька ірляндка, що той український священик, що йому вона заступала своїм серцем власну маму, також серцем віддячиться і допоможе їй вилікуватися з тяжкої недуги.

•

В 1910. році перед Великоднем поїхав я із Скрентону, де тоді парохував, до Луїставн, щоб висповідати наших людей. Їх було там понад 30 робітничих родин. Вони не мали в себе церкви ні свого священика. Тому запросили собі мене на сповідника. Очевидно, подбали, щоб місцевий ірляндський, римо-католицький священик відступив мені на один день свій костел.

Наші земляки в Америці навчилися багато речей, про що в Старому Краю не мали найменшого поняття. Вони знали вже, що один священик не може самовільно влізти до церкви другого і в ній відправляти Службу Божу, сповідати і т. п. На це треба мати дозвіл і вони виробляли собі його ще перед приїздом свого священика.

Зі Скрентону до Луїставн їхав я цілих 50 миль залізницею, а потім,

---

[1]) Short — короткий. Так звучало прізвище ірляндського пароха з Альбіону, хоч він, огрядний і пячь[illegible] стіп високий мужчина, повинен був зватися саме Довгович.

[2]) Дерево, що його у великій скількості плекали фармери. Наприкінці березня виверчували дірки в цих деревах і закладали дутки, а цими витікав сік. Його переварювали, доки він не згуснув, як звичайний бджільний мід. Тоді їли його найрадше з паланичками з гречаної муки, печеними на сковороді.

дуже збільшилися. Збільшився засяг літаків, при одночасному збільшенні їх несности. Віддаль, яку може перелетіти літак без пересіду і вернутись назад на своє летовище доходить тепер до 1000 км. при обтяженні літака 1—2 тон вибухового матеріялу. Осягнені досі летунські рекорди ще більші, а кожний день приносить в тому напрямі ще дальші уліпшення.

Летунські напади на край є тепер складовою частиною війни. Мета тих нападів — нищити осередки господарської і промислової праці, яка заспокоює в першій мірі потреби фронту, опіля цілої держави на випадок війни. Тому летунські напади будуть спрямовані на фабрики та склади муніції, харчів, будівельних матеріялів, а також на залізничі перехрестя, на залізничі двірці, мости, летовища, дороги та взагалі на всі комунікаційні засоби, що підтримують силу фронту.

Але й населення в більших місцевостях, де находяться адміністраційні чи промислові осередки, буде також предметом летунських наїздів, при чому ворожі летуни матимуть за мету знищити його морально і матеріяльно.

І коли хочемо бодай частинно приготовити наше населення на страхіття майбутньої війни та бодай в частині дати йому в руки сяку-таку оборону проти ворожих налетів, мусимо освідомлювати найширші кола населення про ту нову страшну зброю та навчити його боронитися і хоронитися перед її наслідками.

Щоб пізнати, що загрожує населенню в середині краю в часі таких налетів, мусимо усвідомити собі передовсім цілі тих налетів, в часі яких ворожі летуни будуть бомбардувати теж і запілля, спокійне цивільне населення, що не бере безпосередньої участи у війні.

2. ЦІЛЬ ЛЕТУНСЬКИХ НАПАДІВ НА КРАЙ.

Ворожі летуни будуть атакувати не тільки жовнірів на фронті, але будуть старатися перелітати понад голови фронтовиків на край, нераз у віддалі десяток, сотень і тисяч кільометрів. А що це можливе бачимо хочби з того, що тепер в Европі перелітають правильно, наче залізничі поїзди, великі пасажирські літаки між столицями Европи, як: між Варшавою, Берліном, Віднем, Прагою, Будапештом, Римом, Парижем, Льондоном, Букарештом, Москвою і ін. і то нераз без зупинки. Що більше маємо тепер уже правильну повітряну комунікацію між Европою та Америкою, понад широкі та глибокі моря.

Якаж ціль тих ворожих налетів на глибоке запілля держави в часі війни?

Ворог при помочі своїх літаків, що можуть взяти більшу скількість залоги і велику скількість бомб, нераз 1—2 тон ваги, буде нападати на фабричні осередки, на залізничі лінії і вузли, на мости, на биті дороги, летовища, порти, взагалі на всі засоби комунікації, щоб у той спосіб унеможливити правильне функціонування цілости господарського, промислового та державного життя держави

Позатим ворожі летуни будуть атакувати і цивільне населення у всіх його осадах, почавши від столиці і великих міст, а скінчивши на селах. Тут буде ворогові йти головно про те, щоб постійно докучаючи населенню держави, головно нічними нападами, вивести його з рівноваги та сіяти серед нього страх і переполох. Ворог розуміє добре, що коли доведе до такого загального страху та переполоху в державі, то йому лекше буде виграти війну, бо населення не зможе виконувати своїх щоденних обовязків у такій мірі, як повинно, а врешті доведене до крайніх меж переполоху буде вимагати від свого уряду, щоб скоро закінчив війну. Дальше ворог знає, що взлякані і перемучені постійними нападами родичі, жінки, діти жовніра, що бореться на фронті з крісом у руці, будуть його постійно повідомляти в листах про всі нещастя, що на них спадають в дома. А той жовнір, що й так живе на фронті у страшних умовах, коли ще довідається, що його рідня дома у небезпеці, то стратить свою боєздатність і здібність до опору на ворожі атаки. Знаємо всі цю правду, бо винесли ми її з часів світової війни зі стрілецьких ровів: там найважнішою моральною поживою для жовніра є вістки з дому. Коли вони злі то зрозуміло, що його боєздатність цілком зломана. А власне ворогові йде про те, щоб психічно заломити ворожий фронт.

Коли задуматися над структурою нашого громадянства, то можемо ствердити, що найчисленнішим, а одночасно найважнішим під господарським оглядом є рільництво, середняки й малоземельні. Воно власне становить нерв нашого народу, з нього черпаються резерви всіх наших станів, себто інтелігенція світська й духовна, ремісники та промисловці. Тому загал селянства повинен здавати собі справу з того, яке воно має значіння для народу як цілости, врешті і для держави, де воно живе. Від його праці, менше чи більше успішної, залежить добробут держави в часі миру, та вислід війни. Прецінь нічия праця, як тільки робучих рук селянина, годує всіх нині: мешканців міст, фабричних робітників, урядовців, військо. Селянин буде годувати в часі війни своїх синів-жовнірів, що будуть стояти на фронті в часі війни. Можна сказати, що від постави рільництва залежить у неменшій мірі щасливий вислід війни, як і від армії, що стоїть на фронті.

Добре знає про це і ворог і тому буде старатися знищити рільниче населення морально й матеріяльно. Ворожі летуни будуть намагатися викликати в рядах сільського населення переполох, будуть старатися відірвати його від праці наріллі, знищити його плоди, щоб в той спосіб позбавити армію і цілий нарід хліба. Своїми налетами ворог зжене з поля рільника, знищить його працю не тільки у стодолах, шпіхлірах та стиртах, але й на полі, ще на пні спалить йому збіжжа. Бо він знає, що без хліба війни не можна провадити.

Українське населення переважно рільниче, тому може найбільше потерпіти в часі летунських ґазових атак, тим більше, що власне українське населення замешкує пограничні смуги держави. Остання світова війна доказала, що власне український нарід, головно село, непідготоване до війни, терпить найбільше. І тому саме треба нам працювати над освідомленням нашого села про майбутню війну та про засоби, які будуть у ній ужиті, а передовсім про літаки, отрійливі гази та бомби. Цією працею повинні занятися освітні діячі по селах, читальні „Просвіти", „Луги", „Соколи", жіночі організації та ін. освітні організації на селі повинні влаштовувати відчити про майбутню газову війну не лише для своїх членів, але й для ширшого громадянства, щоб бодай у той спосіб приготовити наше село на загрозливі небезпеки майбутньої війни.

І. Ч.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— **Україніка.** У швайцарському щоденнику „Ляксіон Насіональ", що виходить у Женеві, находимо у числі 166 велику статтю п. з. „Десятиліття вбивства Симона Петлюри", де описаний життєпис отамана, його смерть та хід паризького процесу.

— **Як заробляють робітники в Польщі.** Головний Стат. Уряд у Варшаві ствердив, що пересічний заробіток за годину робітника-мужчини у фабричному промислі є найменший у станиславівському й новгородському воєвідствах, бо тільки 35 сот., у волинському 36 сот., в тернопільському й поліському 43 сот. Зате в Варшаві він є 1.02 зол., на Шлеську 63 сот., а в лодзькому воєв. 75 сот. Те саме відношення є й з зарібками робітниць, хлопців і дівчат.

з двірця, ще поверх сім кільометрів на двох колесах, так званою богою[1]), що його тягнув один кінь. Заки доїхав я на місце, порядно змерз і в шлунку грали мені цигани голодний марш. Хотілося вже дістатись до теплої хати в гостинних людей.

Також цим разом мав я щастя. Ірляндський священик в Луїставн приняв мене дуже гостинно. Він жив разом із своєю старенькою мамою. Не мав господині, як це здебільшого бувало в римо-католицьких священиків. Господиня, це чужа особа, що — мимохіть сказавши, — звичайно не дуже була рада гостям, ще й іншої народности. Не так мама. Вона все зробить для своєї дитини, що лише в її силі, щоб вдоволити сина чи доньку. Окрім того, я думаю, що мусить десь бути написане, сказав Дікенс, що чесноти мами переходять на її дітей, так само, як і гріх їх батька.

Перемерзлий, зголоднілий і з квасним настроєм, як зелена сливка, вступив я до хати незнайомих мені людей. Але від них повіяло таким приємним, наче весняним теплом, що я відразу почувався тут, як дома.

Мило усміхнений священик поміг мені роздягнутися з плаща й навіть сам узяв від мене капелюх. Потім увічливо запросив мене до парлору-вітальні, куди незабаром увійшла його мама. Втрьох ми повечеряли й завели приємну балачку. Мати й син, як ревні католики, цікавилися українським народом, церквою і обрядом. Знали вже дещо від наших робітників. Але були деякі речі, що їх робітники не вміли їм зясувати, як ось те, чому українці не греки. Бо їм не було відомо, що ми тільки прийняли від греків обряд, та що нашу Службу Божу відправляли ми не по латинськи або по грецьки, тільки у старославянській мові і т. п. Розповідав я їм про Україну й наша розмова затягнулася до пізньої ночі.

Багато літ минуло з того часу, проте приємного побуту в тім домі привітних ірляндців ніколи я не забув. І скільки разів траплялося мені гостити чужинця у своїй хаті, завжди старався я зрозуміти його положення та докладав усіх зусиль, щоб мій гість почувався так добре в мене, як я колись в ірляндського священика і його мами в Луїставн. Але не завсіди міг я бути такий гостинний, як сам бажав, та як супроти мене були інші. Бо в мене не було тут ні мами, ні дружини. Мав я в себе господиню. А вона не завжди так думала як я, коли прийшов до хати гість. Бувало господині показувалися дуже негостинні; просто не давали приняти гостя, згідно з вимогами староукраїнської гостинности.

Одного разу прийшли до мене три особи на гостину, а моя господиня сховалася перед ними до пивниці. Мені заявила, що доти не вилізе звідти, доки не заберуться з хати нелюбі їй гості. Я мусів сказати їм неправду, що вона буцім то кудись пішла і для мене була це дуже неприємна ситуація.

•

На місії було хоч стільки приємности, що виїзджалося нераз на провінцію між своїх людей, незіпсутих іще великоміським життям. Вони були добродушні й сердечніші від міських парохіян. Однак на провінції годі було довше залишитися, ніж цього вимагало виконування душпастирських обовязків. В парохії міг хтось народитися або померти підчас неприсутности священика, а це негайно використалиб церковні куратори й неприємність булаб готова. Свідомість цього тяжіла й зменшувала радість, проте провінція таки відсвіжувала міського пароха.

Місцевість Деферієт була правдивим американським селом, де можна було віддихати повними грудьми й згадувати щасливі хвилини, пережиті в батьківщині. Від мого тодішнього осідку в Сиракюзах було Деферієт віддалене на 50 американських миль. Туди я приїхав в 1912 році перед великодними святами, щоб висповідати українських емігрантів, що працювали в місцевій фабриці паперу. Було їх там 60 родин, з того 16 родом з Галичини.

Переночувавши в нашого земляка, відправив я на другий день Службу Божу й запричащав висповіданих попереднього дня. Найближчим поїздом вернувся я до Сиракюз, бо час великого посту — духовні жнив для священика, не дозволяв довше залишатися, хоч околиця над звичайно мені подобалася. Добрі люди запримітили це й запросили, щоб я загостив до них на Зелені Свята. І я приїхав.

Проходжувався я по лісі й полях, возився човном по ріці й оглядав фабрику паперу. Вона належала до найбільших в Північній Америці.

(Далі буде.)

[1]) Bogie — візок на двох колесах.

ВІДГУКИ ДНЯ.

В світ за очі.

Ще день, ще два і врешті попрощаю Львів. Поїду в незнане, заїду десь, де нема телеграфічного стовпа, не чути навіть перед дощем поїзду, а почта заглядає раз на тиждень. Сяду собі над річкою і сидітиму бездумно цілий божий день, час-до-часу оглядаючись, чи не зближається яке товариство. Коли тільки догляну когось — ноги за поле і в корчі. Там перечекаю небезпеку і знову над річку, або горілиць у траву і дивитисьму на блакить неба. Час до часу (але рідко) пішлю кудись тією синявою клапоть думки — нехай пливе як запізнена хмарка. А прийде вечір — рахуватиму зірки, що в серпні так рясно падають як доспілі спасівки.

Перо, олівець, книжки — лишаю у Львові, часописам подам фальшиву адресу і може на місяць забуду, що є на світі незаписаний редакційний, а незадрукований книжковий папір.

Революція в Еспанії досить пиняво йде, то й не станеться за місяць нічого надзвичайного. Щоправда жидівська „Хвиля" розбиває щодня повстанчу армію в пух і прах, а ендецький санатор „Дзєннік Львовскі" здобуває для повстанців місто за містом, але я стою посередині: одні і другі мусять і програвати і вигравати. Бачив кілька рідних революцій, то маю досвід. Думаю, що по місячній відпустці буде ще досить часу на оцінку ситуації і діягнову.

В рідній політиці теж великих змін не передбачаю. Політики також люди і хочуть відпочинку, знормалізація йтиме силою свого розгону далі. Може ще й трапиться якийсь випадок, подібний до історії з поліційним псом, кооперативним святом і пос. Пеленським та Витвицьким (гляди „Діло" ч. 167.), але воно буде льокальне і хто зна, чи дійде урядовою дорогою до Варшави, бо ця дорога, хоч дуже широка, але вибоїста і закручена.

Тяжко, щоб і в товариськім життї Львова зайшов якийсь небуденний випадок. На оплатику за горячо, на желячку за голодно, на самовбийство за нудно, а на більший скандал за пусто. Малі скандалики так само нецікаві, як і в зимі чи в осени, тож можна собі їх подарувати. Зрештою їх стільки, що вистане тих, які вирнуть по моїм приїзді.

Одно, що цікавить мене: чи маґістрат направить до того часу Вулецьку вулицю? Тепер треба одного доброго авта, щоб затроїти податникам життя на пів години, а їх груди і одіння запорошити на цілий день. Але марні мої надії. Після відпустки буде те саме, хіба... що станеться чудо

І саме про те чудо хотів би я дістати відомість.

Наприклад так:

„...А ще повідомляю Вас, що на Вулецьку вулицю спровадився вчора один маґістрацький достойник..."

—

Тоді їду в заклад, що до місяця — вулиця як не та.

Покищо на достойника нема виглядів і я спокійно можу їхати.

Галактіон Чіпка.

— **Зріст промисловости в Польщі.** На рік податковий 1936 викупили промислових свідоцтв загалом 687.817 себто на 30.477 більше ніж минулого року. Більшість свідоцтв припадає на підприємства торговельні.

— **Як живуть достойники.** Про це згадує „Львовскі Дзєннік Народови", який подає замітку, що б. премієр і міністер освіти Єнджеєвич підтримує туристику не тільки з аматорства. Як президент Ліґи прихильників туристики бере він ненайгіршу платню, бо аж $2^1/_2$ тисячі золотих місячно. З такими грішми можна дивитись на світ згори, навіть не вилізаючи на гори.

— **У телеграфічно-телефонічному уряді в Надвірній** завели північну службу замість цілоденної; уряд буде обслуговувати сторони до півночі, а не — як дотепер — до год. 21.

— **Адвокат Гофмокль-Островський апелює.** Він зголосив апеляцію щодо обох присудів: першого на три місяці арешту і другого на 1.300 зол. кари.

— **Забуте село** це Кривчичі, тепер передмістя великого Львова. Забуте тому, що вже давно ми про нього забули й село колись наскрізь українське, тепер майже польське. Сліди українства це старенька церковця й кілька родин. В найближчу неділю відбудеться в кривчицькій церковці празник св. Іллі і тоді зможуть львівські українці пригадати себе кривчицьким українцям. Діло справді корисне і при тім ще й приємне, бо Кривчичі положені в прегарній околиці за старим Знесінням, в правдивій львівській Швайцарії.

— **Град у Рудеччині** був уже цього літа грічі. Цим разом наробив багато шкоди в громадах: Колодруби, Ричигів, Новосілки і Тершаків. Також над Золочівщиною перейшла градова буря, що наробила шкоди на 27 тисяч зол.

— **Страйки в Тернополі.** 50-ох робітників, що працюють над меліорацією ставу, застрайкувало, домагаючися підвишки платень. Таке саме домагання видвигнули будівельні робітники; інтервенція інспектора праці не дала покищо висліду.

— **Затроєні керниці в Станиславові.** У Станиславові було в останніх часах кілька випадків затроєння рибами, каляфіорами, а то й водою. Досліди води в деяких керницях виказали, що вода в них у великім відсотку затроєна і нездорова.

— **І Коломия має сензацію.** Під крамницю ювиліра Фаерштайна підкопалися злодії, розпороли огнетривку касу та забрали біжутерію на кільканадцять тисяч зол. Докладно не можна устійнити шкоди, бо власника нема в Коломиї. Видно по роботі, що крадежі доконали „специ", такі, що із якоїсь столиці виїхали на гостинні виступи.

— **Через річеньку, через биструю,** а саме через Стрий звели хлопці двох сіл стрийського повіту Добрян та Верчан битву, обкидуючи себе взаїмно камінням. Не обійшлося без інтервенції поліції.

— **Під колесами поїзду,** що їхав із Тернополя до Львова згинула якась жінка. Прізвища нещасливої не можна устійнити, бо не мала при собі ніяких документів.

— **Без мами** відбувся шлюб панни Парилевичівної, дочки колишнього президента апеляційного суду в Кракові, що вийшла за д-ра Яніцького. Мама не могла прийти на шлюб доньки, бо сидить в арешті.

— **Цікава розвязка жидівської проблеми.** Істнує в Варшаві таке товариство, що називається „Сполечне Товажиство Культура і Праца", у проводі якого є якась Марія Шибінська. Це товариство чекало два роки на затвердження статуту і коли врешті дочекалось, почало свою діяльність від проекту управильнення жидівської справи. Делеґація названого товариства вручила в державнім комісаріяті міста Варшави меморіял, де стверджує, що єдиною розвязкою жидівської справи в Польщі є охрестити всіх рабінів, які зі свого боку потягнуть за собою своїх одновірців. Як бачимо, згадане товариство стоїть на високому рівні щодо умового розвитку своїх членів. Недурно чекали два роки на дозвіл, щоб почати свою діяльність.

— **Вистава дробу.** В Ляйпцігу відкрили недавно VI. міжнародній конґрес дробу, в якому бере участь коло 3 тисячі представників із 42 держав. Рівночасно відбувається вистава дробу.

— **Спекулянти гуляють у Совітах.** В кількох совітських містах арештували спекулянтів, що купували в державних крамницях усякий крам (протекційно) і перепродували на базарі по високих цінах. Спекулянти перепродували головно мануфактуру, взуття і одежу.

— **Без пашпорту до Австрії** виїхав німецький жид Рехтман. А виїхав з конечности, бо за ним шукала поліція. Вигадливий жидок брав від еміґрантів гроші на облегчення виїзду до Палестини. Розуміється, що еміґранти не бачили ні грошей ні Палестини. Не помогло Рехтманові те, що втік за кордон, бо і там найшли його та спровадили до Польщі. Тепер у вязниці матиме час роздумувати над невдячністю своїх однодумців.

— **Багаж і товар до Канади** не можна ввозити в старих мішках чи полотні. Такий розпорядок видала канадійська влада. Тому еміґранти, що їдуть до Канади повинні свої речі пакувати до скринок, щоб не мали непотрібних непорозумінь.

— **Трагічна прогулька американського студента.** Два брати Мельвіль з Ню Йорку, що відбували прогульку по Европі, опинилися в Варшаві та замешкали в готелі „Польонія". Один із них пішов на забаву, з якої вернувся трохи підпитий. Щоб охолодитися вийшов на балькон і перехилившись втратив рівновагу та впав із пятого поверху і згинув на місці. Про випадок повідомили телеґрафічно батьків померлого.

— **„Не буду більше красти"** — обіцює засуджений на три роки варшавський ошуканець і аферист Станислав Матушів. Він дістав по батьках більшу спадщину і просить, щоб звільнили його з вязниці та обіцяє поправу. Не відомо тільки, як до цього поставиться суд.

— **Б. міністра Міхаловського атакують.** Катовицька „Польонія" гостро заатакувала б. міністра справедливости Міхаловського. Автор статті домагається, щоби б. мін. Міхаловський зголосився до прокуратора. Він виходить з заложення, що міністер справедливости є безперечно особисто відповідальний за кожного президента апеляції.

— **Самосуд на селі.** В селі Ситіхів у центральній Польщі зловили селяни злодія. Підчас погоні за ним злодій зранив одного селянина револьвером. Це так роздратувало інших, що юрба з 200 осіб забила злодія патиками і камінням.

— **Автобусова катастрофа** трапилася під Пйотрковом. 4 особи важко ранені, коло 20 легко.

— **Над чим радить рада комісарів на Україні.** Аґенція „ВУ" подає, що 21-го липня відбулося засідання ради народніх комісарів У.С.Р.Р., на якому вислухали реферату проф. Зюкова про трансфузію крови, як лічничого засобу проти шкарлятини. Крім цього рада розглянула такі справи як ремонт автомобілевих акумуляторів та справа мешкань студентів. Як бачимо „політичні" управнення народніх комісарів на Україні досить широкі, бо кожний повірить, що від ремонту акумуляторів залежить доля українського народу.

— **Журналіста засудили на досмертну вязницю, бо не вмів мовчати.** Таке стрінуло німецького журналіста Швердтфлеґера за те, що за гроші зрадив закордонним журналістам секретні інформації, що їх німецька преса дістає щоденно від ріжних державних урядів. Швердтфлеґер є сином німецького ґенерала і мабуть тільки тому не засудили його на смерть.

— **Примусовий перестанок.** В понеділок вечором перейшла в околицях Мінхену страшна буря, що спричинила великі шкоди. Буря перевернула пять возів пасажирського поїзду причім кількох пасажирів поранило. Шість возів мандрівного цирку буря викинула на поле. Вози поломились і кілька осіб з циркового персоналу тяжко поранили.

— **Коли жінка шоферує...** Підчас перегонів у Бразилії трапилась катастрофа відомій французькій автомобілістці Гель Ніс. Один із глядачів дістався на трасу і упав під авто. Автомобілістка раптово загальмувала і самохід у розгоні перекрутився кілька разів у воздусі і упав на зібрану юрбу. Наслідки були страшні. Пять осіб згинуло на місці, 84 ранені, сама автомобілістка дуже тяжко ранена і стратила память, може і на завжди.

— **На великій сибірській залізниці** вискочив з рейок поїзд між стаціями Харбін і Поґраничная. Два вагони III. кл. і поштовий вагон злетіли з насипу. Є багато жертв у людях.

— **Діти без батьків.** У Голяндії досі істнує закон, що коли хтось хоче взяти до себе на постійне виховання чужу дитину, то мусить виїхати до Анґлії, Франції або Бельґії, щоб її там адоптувати. Рікрічно адоптують голяндські родини з пів сотні французьких і пів сотні анґлійських дітей. Діти, згідно із законом, залишаються до повнолітности, громадянами тої держави, де їх адоптують. Це спричинює великі клопоти і тепер Анґлія не хоче дозволити голяндцям вивозити адоптовані діти, щоб не попадати у конфлікт із голяндською владою. Бездітні голяндці, що радо беруть приймаків, хотять ужити заходів, щоб голяндський уряд змінив старий закон.

— **„Руский закон как дишло, куда повернул туда і вишло".** Так говорили в Росії за царських часів, але й тепер не ліпше. Мало того, ніхто не знає в Совітах чи те, що вчора було добре, сьогодні не є контрреволюцією. Люди бояться своєї тіни і не вірять один одному та до всього ставляться з недовірям. Редактор часопису „Сталін" дістав телеграфічно проект нової конституції. В редакції не могли вирішити: друкувати в часописі чи ні? Рішили підождати. Коли врешті редактор хотів видрукувати проект конституції, йому сказали, що таке спізнення може зробити погане враження. Тоді редактор, щоби рятувати ситуацію та нікому не наразитись, купив у другій редакції відбитки проекту конституції та післав у своїй часописі як безплатний додаток.

—o—

Нові книжки й журнали.

о. Юрій Кікта: **ТАБЕЛЯ АКОРДІВ** на 6-ти струнну гітару російського строю. Наклад: Ярослав 1936.

ДИВОГЛЯДИ.

ЧОЛОВІК, ЯКИЙ ЗАРОБЛЯЄ НА СТРАЙКАХ.

Великий промисл у великих державах мусить рахуватись із робітниками, які мають одну величезну зброю у боротьбі з капіталом: страйк. Зломити страйк — нелегка справа, лекше можна збанкрутувати. Є у Злучених Державах підприємець, не від фабрик, а від страйку. Зветься він Берґоф, що вже від 17 літ веде бюро „страйколомів". Він має за собою тисячі робітників, які зголошуються до якоїнебудь праці і заступають страйкарів. Перль Берґоф має 52 літ, руде волосся і давню добру професію — детектива. Він бореться із страйком не для ідеї, а для гроша. За 20 літ він зломив 172 страйків. Він прийшов одного дня до пересвідчення, що там, де не може дати собі раду уряд з військом, дадуть собі раду інші робітники. А проте підчас останніх великих девяти страйків, які Берґоф пробував зірвати — вбили 20 страйкарів і 10 страйколомів, а 1934 р. було вбитих 42. Спеціяльність Берґофа — залізниці, копальні, транспортові підприємства. Він має в себе професійних страйколомів, шпигунів, „вояків", кожної хвилини готових на його послуги. Відповідно до потреби він підписує контракти з тисячами безробітних і з підприємцями на величезні суми — 25 і 50 тис. дол. Є в його контрактах теж завсіди пункт, що він зрікається такої-то ціни, коли зломити страйк йому не вдасться. В останніх роках придумав він іще один новий спосіб проти страйку: скрізь до великих підприємств уміє у відповідній хвилині на домагання власника вислати робітників, які противляться проти страйку, коли страйк має вибухнути. Він насилає теж до робітничих домів своїх агітаторів, які вміють робітників переконати щодо шкідливости страйку.

Ширіть наш часопис!

Спорт.

РАПІД (ВІДЕНЬ) — ПОГОНЬ (ЛЬВІВ).

В днях 1. і 2. ц. м. розіграє віденський Рапід два змагання з львівською Погонею. Після того Рапід гратиме ще в Кракові з Гарбарнею (5. 8.), в Катовицях з Ломбом (8. 8.) і в Лодзі з Л. К. С. (9. 8.).

СТОКГОЛЬМ. НОРВЕГІЯ — ШВЕЦІЯ 4:3.

Змагання, розграні в присутности 18.000 глядачів, закінчилися несподіваною перемогою Норвегії.

ОЛІМПІЙСЬКІ ГІНЦІ.

Олімпійські гінці перейшли в неділю болгарсько-югославинську границю. В понеділок рано осягнули гінці Білгород, в ночі Будапешт, а в хвилині, коли ці рядки дійдуть до рук читачів, будуть вони вже у Відні.

ОЛІМПІЙСЬКИЙ СМОЛОСКИП ЗАГАС?

До Відня наспіла вістка, що олімпійський смолоскип загас, як переносили його югославянські спортовці близько села Поят. Вони зараз вернулись автом до найближчої контрольної стації та запалили смолоскип сірниками. Цей факт викликав серед спортовців пригноблення, бож це загас олімпійський вогонь, що його запалили в Греції від сонця.

„ТУР ДЕ ФРАНС".

В 16-тім етапі переміг бельгієць Мес у часі 7:12.132 (Цьогорічний лідер називається так, як і минулорічний переможець).

Листування Редакції.

Вп. Д. Котко: Ніякого допису від о. О. ми не дістали.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр. ім. І. Тобілевича.

Косів.
29. VII. Дівча з Маслосоюзу.
30. VII. Інваліди.
31. VII. Німа теща.
1. VIII. Лев в Абісинії.
2. VIII. Катерина.

Великий Театр:
Нечинний.

Театр Різнородностей:
Середа, 28. VII. год. 8. веч. „Малощо не ніч пошлюбна.

Кіна.

АПОЛЬО: „Княжна Чардаша" з Мартою Еґерт.
АТЛЯНТИК: „Любов у повні".
ВАНДА: 1) „Збігдець", 2) „Вундербар".
ҐРАЖИНА: „Остання стійка" і „Що чоловік робить в ночі".
КАСІНО: „Схопили жінку" і „Ванесса".
КОПЕРНИК: „Чу-Чінґ-Чав" з Анною Мей-Вонґ.
МАРУСЕНЬКА: „Четверта заповідь"
МЕТРО: „Пісня ковака" і „Ремо Сатан".
МІРАЖ: „Все для переможця".
МУЗА: „Доктор Іко".
ПАКС: Нечинне.
ПАЛЯС: „Самохід ч. 99".
ПАН: 1) „Віденські ночі", 2) „Фліп і Флоп".
РАЙ: „І. Ф. І. не відзивається".
СВІТ: „І. Ф. І. не відзивається".
СТИЛЕВЕ: „Папуа" і ревія.
ТОН: „Королівська любовниця" і „Бюро пропавших людей".
УТІХА: „Нічна стежа" і ревія.
ХИМЕРА: „Гроші".

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5.)

„Берлін".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 29. липня 1936.

Відень (506,8) 17.15 Ресіталь, 17.40 Пісні й арії, 21.00 Двофорт. музика, **Братислава** (298,8) 18.15 Скрип. ресітать, **Прага** (470.2) 17.40, 19.20 Концерт, 20.05 Народні пісні, **Париж** (16.48) 17.30 Концерт, 20.45 Танкова музика, **Кеніґсвустерґавзен** (1571) 12.00 Відкриття виставки, 15.00 Твори Шумана, **Букарешт** (864,5) 17.00 Легка музика, 21.45 Сальонова музика, **Будапешт** (5549) 17.00 Сальонова музика, 23.05 Циганська музика, **Мілано** (368,6) 17.15 Солісти. 20.40 Всячина, **Рим** (420,8) 20.40 Симфонічний концерт.

Четвер, 30. липня 1931.

Відень (506,8) 16.05 Ресітать, 19.10 Віденські мельодії, 22.10 Легка музика, **Брюсель** (483,9) 21.00 Великий симфонічний концерт, **Братислава** (298,8) 18.10 Сучасні мадярські пісні, 19.30 Весела музична авдиція, **Прага** (470,2) 16.50 Спів, 21.10 **Мазепа** — муз. Чайковського, слова Байрона; Гюґо, 22.15 Сальонова музика, **Париж** (1648) 20.00 Музична подорож по світі, 20.45 Симфонічний концерт, **Мадрид** (274) 18.00 Музична всячина, **Кеніґсвустерґавзен** (1571) 15.00 Камеральна музика, 16.00 Концерт, **Букарешт** (364,5) 17.00 Легка музика, 19.20 Сольо на флеті, 20.10 Сальонова музика **Будапешт** (549,5) 20.10 Князь Боо — оперетка, **Мілано** (368,6) 12.00 Камеральний концерт, **Рим** (420.8) Океанія — музична комедія,

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 29. липня 1966.

6.30, 7.40 Ранішня авдиція, 7.35 Трохи інформації, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Попурі з оперетки „Графиня Маріца", 12.13 Полудневий денник, 12.23 Легка музика, 14.30 Концерт бажань, 15.30 Господарські вісти, 15.45 Театр уяви, 16.15 Гр. платти, 17.00 Концерт, 17.30 Дуети, 17.50 Анегдоти з життя Пастера, 18.00 Сільва рерум, 18.05 Оперова музика з плит, 18.35 Програма на завтра, 18.40 Рекляновий концерт, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Концерт, 20.00 Пісня про життя з гр. пл., 20.30 Мандрівка мікрофону по провінції, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Кандидати до міжнародного шопенівського конкурсу, 21.30 Смичковий квартет, 22.00 Спортові вісти, 22.15 Памятник Ізадори Дункан.

Четвер, 30. липня 1956.

6.30, 7.40 Ранішня авдиція, 7.35 Трохи інформацій, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Попурі з творів Легара з ґр. пл., 12.13 Полудневий денник, 12.23 Стилізований танок з гр. пл., 15,30 Господарські вісти, 15.45 Вакації матусі, 16.00 Концерт, 16.45 Про працю жінок для оборони держави, 17.00 Концерт, 17.50 Легкий фейлетон, 18.00 Сільва рерум, 18.05 Літо у львівських діткових городцях, 18.15 Музика з плит, 18.25 В липневу ніч, 18.35 Програми на завтра, 18.40 Рекляновий концерт, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр уяви, 19.35 Польські пісні, 20.05 Подорож в уяві до Бразилії, 20.35 Репортаж, 20.45 Вечірні денник, 20.55 Симфонія г-моль Падеревського, 22.00 На два дні перед Олімпіядою, 22.15 Олімпійські вісти, 22.30 Веседа пісенька з гр. пл.

Подяка.

У тяжкім горю, спричиненім несподіваною смертю нашого найдорожчого Батька бл. п. ДМИТРА БАЛАКИМА, великою розрадою для нас були вияви співчуття ближчих і дальших Сусідів, Приятелів і Знайомих. Під вимогою нашого серця складаємо всім сердечну подяку за ласкаві вияви співчуття, участь у похоронах і прислуги віддані якимнебудь способом Покійному. У першу чергу дякуємо за слова співчуття Високопреподобному о. Мітратові Базюкові, Всеч. о. Канонікові Ковальському і Всеч. оо. Білинському, Белеєві і Йойкові. Зокрема Всеч. о. Белеєві за відправу панахиди і похоронний супровід, Всеч. о. Білинському за відправу поминального Богослуження. За участь у похоронах дякуємо Вп. Панству Доллечкам, Подолюкам і Вп. Паням і Панам Гевковій, Кремеровій, Зубовій, Тимошевій, Федуняковій, Е. Лескому, І. Вентикові, проф. д-рові О. Полевському, проф. Гілевичові і багато іншим незнайомим з прізвища. Вп. П. Директорові д-рові Степанові Федакові дякуємо за ласкаву участь у поминальнім Богослуженні і за відчитання Апостола. Дириґентові Вп. П. Радникові Купчинському і Вп. Членам хору дякуємо за гарний похоронний спів, а Похоронному Заведенню „Харіс" за дбайливе і совісне уладження похоронів і розложення коштів похоронів на довільні сплати.

Усім щире Спасибіг!

У Львові, дня 27. липня 1936 р.

Проф. Михайло Балаким і Рідня.

БІРЖА.

Варшава (ПАТ)

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельґи бельґ. 89.33—89.10, Дол. американські 5.34.50 — 5.27.50, Дол. канадійські 5.29 — 5.26, Фльорени голянд. 360.82 — 359.10, Франки фр. 35.08 — 34.92, Франки шв. 173.57 — 172.73, Фунти англ. 26.66 — 26.50, Гульдени данціґські 100.20 — 99.80, Корони чеські 20.30—19.80, Корони данські 118.94, 118.10, Корони норв. 133.93—132.95, Кор. шв. 137.33—136.55, Ліри італ. 35—33, Марки фінл. 11.75—11.60, Марки нім. 145 — 140, Пезети еспан. 63.00—61.00, Шил. австр. 99 — 98, Марки нім. срібні 152—147.

Акції.

Банк Польський 97.50, Островець 29,

Папери.

3 інвест. 1. ем. 63.50, 2. ем. 62.50, 5 конв. 46, 6 дол. 61, 4 прем. дол. 47.75, 57.50, 7 стаб. 47,50, 48.

Збіже.

Ціни льоко Львів	від до
Пшениця одн.	18.25—18.75
Пшениця зб.	17.50—18.00
Жито Стандарт І.	12.00—12.25
Жито Стандарт ІІ.	11.75—12.00
Овес Станд. І	12.75—13.00
Овес Станд. І. А	12.25—12.50
Овес Станд. ІІ	12.25—12.50
Овес Станд. ІІ А	11.50—11.75
Кукурудза жр.	11.75—12.00

Інші курси без змін.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 28. липня ц. р. кооперативам платить за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. 1 без опакування	2.25	зол.
кг. масла десер. бочкового включно в бочк. опакуванням	2.40	„
1 кг. масла експорт. включно в експортовим опакуванням дає зачет	2.40	„
1 л. молока	0.13	„
1 к. яєць	2.55	„

Тенденція на масло сильна, на молоко і на яйця слаба.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 28. VII. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Курята І. кл. щойно від 0.80 кг. вгору	1.10	„
Качки молоді, товсті І. кл.	1.00	„
Курки без остріг І. кл.	0.95	„

Ціни денні.

Приймає птицю тільки першої кляси. Гірших сортів рішуче не приймає.

ОПОВІСТКИ.

На Рідну Школу зложили учителі-заточенці через Дирекцію Маслосоюзу при нагоді побуту у Львові 13 зол. Щира подяка від Головної Управи.

На викупно Укр. Городу „Сокола-Батька" зложив через Адм. „Діла" зол. 2.— адвокат Омелян Гординський з Солотвини.

ДО ВП. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ АТЛЯСУ УКРАЇНИ І СУМ. КРАЇВ.

Повідомляємо, що появився І. випуск Атлясу (18 карт). Вп. Передплатники, що замовили цілість можуть оглядати видруковані карти і окладинки в Адміністрації В-ва (Львів, Городецьких 1/ІІІ пов.), або в книгарні Н. Т. Ш. і Рідної Школи.

Випуск висилаємо тільки тим, хто вплатив уже найменше девять зол. Цілість висилати будемо тільки по вплаті всієї належности.

Пригадуємо, що з удогіднення (даром за окладинка і оправа) зможуть користати тільки ті Вп. Передплатники, що вплатили готівку, або ті, що точно будуть платити щомісячні рати, себто не будуть залягати ані одного місяця з ратою.

Ціни, подані у проспектах, це ціни передплати. По закінченню друку продажна ціна буде підвищена.

В-во „Укр. Видавничий Інститут".

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.